

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 10411/2022
03.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Мирко Томић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Славољуб Миросављевић, адвокат из ..., ради издржавања, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 43/22 од 03.03.2022. године, у седници већа одржаној 03.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 43/22 од 03.03.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Јагодини П2 268/20 од 22.10.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужиља тражила да се обавезе тужени да јој на име законске обавезе издржавања за период од 19.12.2014. године до 31.12.2014. године исплати износ од 11.666,00 динара са законском затезном каматом од 05.01.2015. године до исплате, као и износе од по 17.500,00 динара месечно за период јануар - септембар 2015. године са законском затезном каматом на сваки месечни износ почев од 05-ог у следећем месецу у односу на месец за који се дугује издржавање до исплате. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 43/22 од 03.03.2022. године, преиначена је пресуда Основног суда у Јагодини П2 268/20 од 22.10.2020. године тако што је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да исплати тужиљи на име законске обавезе издржавања за период од 19.12.2014. године до 31.12.2014. године износ од 11.666,00 динара са законском затезном каматом од 05.01.2015. године до исплате, као и износе од по 17.500,00 динара сваког месеца за период од 01.01.2015. године до 30.09.2015. године, са законском затезном каматом на сваки месечни износ почев од 05-ог у следећем месецу у односу на месец за који ес дугује издржавање па до исплате. Обавезан је тужени да накнади тужиљи трошкове парничног поступка у износу од 81.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужиља је поднела одговор на ревизију туженог.

Одлучујући о изјављеној ревизији у смислу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), у вези члана 208. Породичног закона, Врховни касациони суд је нашао да ревизија туженог није основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је отац тужиље која је рођена ... године, а чије очинство је утврђено правноснажном пресудом Вишег суда у Јагодини П2 8/16 од 23.10.2017. године. У време подношења тужбе у овој правној ствари тужиља је имала ... године и била је уписана на ... години студија на ... у ... . На ... години тужиља је одслушала сва предавања и давала колоквијуме, али није дала ниједан испит. Закључно са завршетком школске 2014/2015. године, обновила је ... годину студија. У периоду од октобра 2014. године до фебруара 2015. године тужиља је живела у ... код деде по мајци, коме је плаћала део трошкова за становање. Радила је два и по месеца у пекари где није била пријављена и имала је зараду око 40.000,00 динара месечно. Након посла у ..., запослила се у ... у ... где је радила до фебруара 2015. године и зарађивала око 30.000,00 динара месечно, а након тога се вратила у ... где је такође радила у ... и зарађивала месечно око 15-20.000,00 динара.

Тужиља је своје укупне месечне потребе у том периоду определила у износу од 35.000,00 динара. Минимални трошкови за храну у том периоду су били 5.000,00 динара, с обзиром да се тужиља хранила код деде и заједнички су куповали намирнице, имала је трошкове за превоз у месечном износу од 1.200,00 динара, с тим што је имала и месечне трошкове за одлазак у ... у износу од 3.000,00 динара. Трошкови за гардеробу су износили 5.000,00 динара месечно, за хигијену 3.000,00 динара месечно, а тужиља у том периоду није излазила и по том основу није имала трошкове. Школарина за ... у 2014. години износила је 1.100 евра, од чега је тужиља платила рату од 280 евра у октобру 2014. године, а даље трошкове школарине није могла редовно да измирује. Имала је помоћ у издржавању од мајке у износу од 100 евра месечно у периоду од септембра до новембра 2014. године, да би од децембра 2014. године па надаље, годину дана, мајка престала да комуницира са тужиљом и да јој даје новац, јер је поднела тужбу против туженог ради утврђивања очинства. Тужени јој никада није давао издржавање, нити је тужиља са њим била у контакту. Није излазила на испите јер је морала да ради како би остварила средства за живот будући да јој родитељи нису давали издржавање, а након завршетка ... године одустала је од даљих студија. Тужиља актуелно живи у ..., станује сама приватно, плаћа станарину у износу од 80 евра и основне трошкове у износу од 3.000,00-4.000,00 динара, запослена је и остварује зараду у износу од око 35.000,00 динара.

Мајка тужиље има малолетно дете са којим живи у иностранству где ради као ... . Отац тужиље, овде тужени, живи у ... и има још двоје пунолетне деце. Син туженог је ..., док је ћерка туженог у време подношења тужбе у овој парници била редован студент на ... факултету и тужени је учествовао у њеном издржавању месечним износом од 150 евра. Тужени је по занимању ... и раније је имао своју фирму, а у 2014.-ој и 2015.-ој години је просечно зарађивао 40.000,00 до 50.000,00 динара месечно.

Тужени нема непокретне имовине на свом имену, власник је путничког возила „...“ 2020. годиште и живи у кући која је власништво његовог сина, који је преузео и .... у којем се тужени раније бавио ... послом. Своје месечне потребе у спорном периоду тужени је определио износом од 15.000,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев као неоснован са образложењем да је тужиља у спорном периоду за који је тражила издржавање радила и остваривала зараду с којом је задовољавала све своје потребе и да из тог разлога родитељи нису били дужни да је издржавају јер је била у могућности да се сама издржава.

Другостепени суд није прихватио закључак првостепеног суда, налазећи да је тужени имао законску обавезу издржавања тужиље као пунолетног детета у периоду од годину дана када је била на редовном школовању, без обзира што је иста у том периоду радила и остваривала приходе од које је могла да задовољи своје основне животне потребе. Према становишту другостепеног суда, тужиља је заостатак у завршавању факултетских обавеза у смислу недавања испита оправдала околностима да је морала да ради како би остваривала средства за живот у недостатку издржавања од стране оба родитеља у овом периоду, што је другостепени суд сматрао оправданим разлогом за неуредно извршавање факултетских обавеза, које није последица њеног немарног понашања и занемаривања обавеза.

По налажењу Врховног касационог суда, правилно је другостепени суд применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев тужиље за издржавање од стране туженог оца.

Обавеза родитеља да издржавају своју децу прописана је чланом 27. Конвенције о правима детета по којој родитељи или друга лица одговорна за дете имају првенствено одговорност да у оквиру својих способности и финансијских могућности обезбеде животне услове потребне за развој детета. Родитељи су након стицања пунолетства дужни да издржавају своје дете које се редовно школује и њихова обавеза траје до истека времена трајања школовања у одговарајућој школи, а у сваком случају ова обавеза родитеља престаје када дете наврши 26.-ту годину живота (члан 155. став 2. Породичног закона). За право пунолетног детета на издржавање није од пресудне важности да ли дете има формално статус редовног или ванредног ученика, већ околност да се школовање одвија континуирано и без великих прекида. Издржавање пунолетног детета које се школује условљено је и постојећим могућностима родитеља. Зато су родитељи у обавези да се старају о даљем школовању и стручном усавршавању своје пунолетне деце у мери у којој то, по редовном току ствари, допуштају њихове материјалне могућности.

Критеријуми за одређивање издржавања прописани су чланом 160. Породичног закон, према коме се издржавање одређује према потребама повериоца издржавања и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања (став 1). Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значај за одређивање издржавања (став 2), док могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавеза да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3).

У конкретном случају, утврђено је да тужилца у ... години студија није положила ниједан испит, али да је претходно извршила све школске обавезе обзиром да је редовно похађала наставу и давала колоквијуме, што се може сматрати континуираним школовањем. Управо чињеница да није дала ниједан испит и да је по завршетку обновила ... годину студија определила је и саму тужилцу да у овој парници потражује издржавање од оца само за период када је редовно похађала наставу (од 19.12.2014. до 31.09.2015. године). Сврха издржавања пунолетне деце на редовном школовању је да се исти посвете стручном усавршавају и успешном школовању без бриге о сопственој егзистенцији, међутим тужилца није имала подршку мајке нити финансијску помоћ родитеља у том период, због чега је била принуђена да ради како би стекла нужна средства за егзистенцију и сопствено издржавање. Стога, Врховни касациони суд налази да је правилно становиште другостепеног суда исказано у побијаној одлуци да неуредно извршавање школских обавеза није последица немарног понашања тужилце већ недостатка времена због запошљавања у циљу приходовања и самосталног издржавања, што је свакако негативно утицало на успешност њеног школовања.

Правилно је другостепени суд, применом критеријума из члана 160. Породичног закона, утврдио уобичајене потребе тужилце као пунолетног детета на школовању, прихватајући као адекватно њено опредељење укупних месечних потреба у износу од 35.000,0 динара. Досуђени износи издржавања у спорном периоду у складу су са утврђеним реалним могућностима туженог и његовим животним стандардом. Плаћањем тих износа, а супротно наводима ревизије, не би била угрожена егзистенција туженог, нити би то било неправедно према њему, посебно ако се има у виду да је тужени у истом периоду добровољано доприносио издржавању друге пунолетне ћерке на редовном школовању са приближно истом сумом (150 евра месечно), а у међувремену није дошло до промене његових животних околности. Побујаном пресудом досуђени износи, уз допринос мајке тужилце, били су неопходни за њено издржавање у периоду од годину дана док је иста била на школовању.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић